

die de Bengaalse kwestie onderzocht, verklaarde in een aparte brief van 4 december 1760 dat deze twee, en niet de hele raad te Hooghly, hiervoor verantwoordelijk waren. Op grond van een bericht van de visitateur-generaal is bij resolutie van 4 en 11 september besloten om van de exorbitante kosten van de expeditie van f 450.917 provisioneel f 13.897 door de dienaren te Bengalen te laten vergoeden. Men wacht de besluiten van Heren XVII naar aanleiding van de slechte uitslag van de expeditie en het gedrag van de dienaren af.)

Moetende voor 't overige ten opzichte van de herstelling onser gekrenkte voorregten, welke de presidiale kamer ons gelast heeft bij het Indostansche hof te bewerken, tot ons gevoelig leedwesen melden dat daartoe, solange de Engelschen het spel daar meester blijven, in 't minste geen apparentie is, soals U Wel Ed. Hoogachtb. uyt de uyt Bengale na de ordre direct overgaande copia aparte missive van den heer Taillefert, duydelyk zullen kunnen ontwaren.

Fol. 75r.

(Over de eis van retouren voor 1762 is in de vergadering van 17 augustus het volgende besloten.² Heren XVII hebben bericht dat door grote aanvoer uit Batavia en de aanvoer door de Engelschen de prijzen voor de peper zeer zijn gedaald. De eis van vier miljoen lb is meer dan de voorraad en de beschikbare scheepsruimte. Het schrale gewas zal niet veel meer opleveren. De Bengaalse retourschepen vervoerden reeds 1.200.000 lb, de Ceylonse naar schatting 1.000.000 lb, terwijl de rest uit Batavia zal worden gezonden. Uitgezonderd, conform het besluit van [fol. 76] 17 april en 21 mei, 1500 pikol voor Limpho en 75 pikol voor de Manillase handelaren, is niets aan particulieren verkocht. Men zal tevreden moeten zijn met het hele restant van 27.000 lb witte peper, omdat het voorafgaande jaar 144.000 lb werd verzonden. Om zeker te zijn van een retour van 50.000 lb per jaar, werd de residenten te Palembang bevolen zoveel te leveren. Er wordt op gelet dat deze zuiver en vrij van bruine korrels is. De Hoge Regering is dankbaar dat werd goedgekeurd, dat in de voorafgaande twee jaren meer witte peper is gezonden dan was besteld. Hopelijk geschiedt dit ook met het op advies van de equipagemeester en tien zeedeskundigen genomen besluit van 11 augustus over het sapan- en calaturshout. De hoeveelheid is bepaald naar wat de buitengewone partij specerijen noodzakelijk maakte. [fol. 77] De eis van 150.000 lb calaturshout is uit het restant van 375.919 lb voldaan. Salpeter kan te Batavia niet gemist worden. Hopelijk komt er op de geheime brief van 23 juli een goede partij uit Bengalen. De eis van 4.000.000 lb overjarige koffie is voldaan. Tevens is volgens bevel als herhaalde proef 25.000 lb van de oogst van 1760 in twee partijen aan de kamer van Amsterdam gezonden. De zwarte of dode bonen in het retour van 1760 kwamen niet in de monsters voor en moeten niet droog geleverd zijn. In vier of vijf honderd pikols zijn ze moeilijk op te sporen, maar er zal goed op gelet worden. De gevraagde verantwoording door de dienaren te Kharg van de slechte kwaliteit van de Mokkase koffie die in 1758 met de Vrouwe Petronella Maria naar Nederland werd gezonden, is nog niet ontvangen. [fol. 78] De retourzending van specerijen is ruimer dan in jaren, namelijk 1 miljoen lb kruidnagels uit een voorraad van 1.923.000 lb en, indien de voorraden het toestaan, met deze en de komende tweede zending 500.000 lb nootmuskaat, waarvan nu 284.780 lb wordt verzonden, waaronder 37.277 lb vette en de rest van gemiddelde kwaliteit. Bovendien gaan er 1200 sokkels foelie, waaronder het hele restant van 411 sokkels klimsoort. Er is bevolen dat een sokkel 150 lb bruto moet wegen, wat neerkomt op 120 lb goede kwaliteit, maar de aanrekening geschiedt op de wijze te Banda voor 154 lb. Er is te Batavia geen kaneel in voorraad, maar Ceylon werd opgedragen om alles wat ingezameld kan worden, naar Nederland te zenden en niet onverkoopbaar aan te houden, omdat ze dan smakeloos wordt. In de bijlagen bij het bericht van de gecommiteerden voor de inlandse zaken staat over de indigoverbouw)

---dat tot die teelt eene grote uytgestrektheyd lands, veele handen en niet minder

2 In de marge: gedateerd Middelburg 9 oktober 1760.